

УДК 75.05+7.04

ШАРКІНА А.Г.

Київський національний університет культури і мистецтв

DOI 10.30857/2617-0272.2020.2.12.

ХУДОЖНЯ СТРУКТУРА ТЕМАТИЧНОГО ЖІНОЧОГО ОБРАЗУ З ФОЛЬКЛОРНИМИ МОТИВАМИ: ЕТАПИ СТВОРЕННЯ

Мета роботи полягає у комплексному дослідженні особливостей розробки художньої структури тематичного жіночого образу до культурно-мистецького заходу засобами гриму, костюма, доповнень, у встановленні специфіки впливу авторського бачення художника-гримера на характер образу, його відповідність загальній концепції події.

Методологія. В проведенні передпроектного наукового дослідження використано історичний, аналітичний методи та метод порівняльного аналізу. У проектному процесі використано художньо-асоціативний метод, що дозволило поєднати жіночий образ із календарних обрядів слов'янської міфології із сучасним баченням моди і жіночих канонів краси.

Результати. У роботі висвітлено послідовність створення тематичного жіночого образу за фольклорними мотивами для заходу з конкурсною і концертною програмою, реалізовану в три етапи: пошук ідеї, визначення концептуального змісту тематичного жіночого образу; пошук засобів виразності, підготовка необхідних матеріалів; стилізація, виконання образу. Визначено, що на етапі пошуку ідеї образу важливими є зовнішні асоціації, що виникають, відповідно до концепції заходу, як відображення у свідомості історичної фольклорної спадщини щодо звичаїв і обрядів осіннього календарного циклу. Проектна ідея полягає у втіленні взаємодії юного, безпосереднього сприйняття світу молодю дівчиною з культурним досвідом давніх українців та реалізується за принципом використанні контрастів – форми, кольору і фактури. Сформовано тематичний образ за асоціаціями із жіночими образами давньої слов'янської міфології.

Наукова новизна полягає у визначенні концепції та проектних методів і засобів розробки тематичного жіночого образу на основі звернення до давньої української культурної спадщини. Встановлено, що для формування образу за фольклорними мотивами ефективним методом є художньо-асоціативний метод.

Практична значущість. Виявлено художню структуру тематичного жіночого образу до культурно-мистецького заходу, реалізовано сучасне авторське бачення у доборі засобів виразності. Представлено послідовність розробки тематичного жіночого образу, який уособлює концепцію події та виконує функцію посилення враження та впливу на відвідувачів. Реалізовані та викладені три етапи виконання проекту від задуму до реалізації.

Ключові слова: художня структура, тематичний жіночий образ, грим, костюм, доповнення, фольклорні мотиви, слов'янська міфологія.

Вступ. **Аналіз** **попередніх досліджень.** Важливим фактором мистецької події є вплив художнього образу на відвідувача, посилення значущості цілої події через сприйняття тематичного художнього образу (персонажу), носієм якого є жінка, чоловік або група людей. Художній образ є об'єктом цілого ряду спеціальних досліджень стосовно різних видів мистецтва, естетики і філософії, психології художньої творчості. Зокрема, роботи А. Мигунова, А. Пасічного,

А. Радугина та ін. присвячено загальним питанням створення художнього образу у просторовій, часовій структурі творів. Називаючи художній образ однією з найважливіших категорій естетики та мистецтвознавства, А. Пасічний визначає це поняття як специфічну, властиву мистецтву форму відображення дійсності, що виявляє загальне через конкретне, індивідуальне, яке виникає у творчому процесі митця і втілюється в матеріальній формі [11]. Аспектам розвитку образного мислення,

його внутрішній природі та сутнісним характеристикам приділено увагу вченими Н. Креденець, А. Семко, Л. Шпирало-Запоточною [9].

Праці таких авторів, як Г. Єльшевська, І. Михайлова, І. Гризова та ін. розглядають більш вузькі питання, стилістичні особливості зображення або особливості структурування образу. Слід зауважити, що розуміння художнього образу людини, що створюється у концептуальній єдності із мистецьким заходом, подією, наближується до специфіки розуміння цього поняття в образотворчому мистецтві. Так, за визначенням Г. Єльшевської, у портретному живописі головною метою є знайти головну ідею особистості, зробити явним її зміст [3]. Разом з індивідуальними рисами персонажу полотна художник виявляє в образі типові риси, ознаки епохи і його середовища. Типові риси формуються шляхом відбору характеристик певних людей, предметів, явищ, творчого поєднання їх і демонстрації через образ однієї людини. Художній образ в живописі може охарактеризувати цілий соціальний прошарок, націю, і це досягається не просто відтворенням окремих ознак – особливостей обличчя, кольору шкіри і форми очей, типу фігури, а засобами виразності живопису, посиленням образного впливу.

Художній образ в костюмі розглядали такі дослідники, як І. Єременко, Н. Чупріна, Л. Дихнич, О. Шевнюк та ін. Щодо образності костюма в контексті дизайну І. Єременко зазначає: «Дизайнер, створюючи художній образ костюма, формує емоційний настрій і диктує поведінкову роль людині, яка носитиме цей костюм і створює емоційно інформативне поле (середовище), в якому цей костюм функціонуватиме» [4, с.71].

Національну спадщину як основу творчої діяльності в різних галузях мистецтва та дизайну досліджують Т.В. Ніколаєва, Т. Шафранська, Т.І. Ніколаєва, наголошуючи на тому, що «Дизайн, як

багатогранне поняття, інтегрує художні, проектні, культурні, етнонаціональні ознаки, а також уособлює в собі своєрідну трансформацію елементів національної культури, декоративно-ужиткового мистецтва» [10, с.146]. Підходи до інтерпретації національного костюма, які змінювалися від механічного копіювання орнаментального декору до відтворення загальних принципів створення образу, подано у дослідженні О. Колосніченко, М. Норець, І. Фролова, І. Гайової [6].

Система «костюм» передбачає наявність багатьох художніх компонентів у створенні образу, серед них – грим, зачіска, головний убір та доповнення. Грим має значення не лише як повноцінна структурна складова художнього образу, а й як частина концептуального задуму художника-гримера або режисера, а також як засіб впливу на глядача. Досліджуючи функціональні особливості гриму в структурі художнього образу, Л. Печкурова, Т. Григор'янц і О. Берсенєва відзначають, що грим застосовується для повнішого передавання у глядацьку аудиторію авторської ідеї режисера та виділяють три його основні функції: коригуючу, визначення особистості та комунікативну [12, с.154]. «Саме через зовнішню презентацію, через грим у тому числі, персона заявляє про себе, розповідаючи цілу історію про свої стосунки з соціумом, про розуміння самого себе і свого місця в оточуючому світі» [12, с.154].

Роль зачіски в художньому образі влучно охарактеризував В. Корнєєв: «Часто художній образ, виявленню якого слугує форма зачіски, сам по собі є зовсім непростим, та і сама форма викликає у глядача різні емоції, як правило, не напряму, а за асоціацією, аналогією або контрастом, тобто опосередковано, тому все багатство художньо-сміслових, соціально-психологічних і естетичних відтінків образу, яке може означати та чи інша форма зачіски, надзвичайно важко

виразити словами, тим не менше, при сприйнятті форми зачіски ми все це вловлюємо доволі точно» [8, с.11-12]. Саме на такий підхід виявлення художнього образу у структурній єдності всіх складових, серед яких зачіска проявляється не напряму, а опосередковано, за контрастом, і орієнтовано практична частина нашого дослідження.

Матеріалом дослідження у визначенні концептуального змісту тематичного образу стали жіночі персонажі осінніх календарних обрядів у слов'янській міфології, а саме образи жниць, які по завершенні збору урожаю прикрашали голови вінками з гілок пшениці. Таким чином, органічною структурною складовою проєктованого образу є головний убір. Стосовно нього важливим є спостереження С. Реснянського та Л. Єфімової: «Форми головного убору відрізняються від форм предметного світу тим, що для них в природі немає готових зразків. Дійсність трансформується в головному уборі через суб'єктивне сприйняття художника. Образи дійсності в процесі творчості перероблюються і видозмінюються відповідно до індивідуального складу його образного мислення» [14, с.157-158]. Таким чином, головний убір містить можливості для передавання інформації і будь якого змісту.

Проаналізовані дослідження характеризують всі основні структурні складові художнього образу, вони стосуються образотворчого і сценічного мистецтва, дизайну костюма. Слід зазначити, що художня структура тематичного образу у взаємозв'язку всіх складових не була предметом окремого дослідження, утім, саме тематичний образ вбирає в себе концепцію того чи іншого культурно-мистецького заходу або події, і таким чином стає його символом, обличчям. Відповідно, актуальність даної роботи обумовлена тим, що художній підхід до створення тематичного образу є важливим напрямом роботи гримера і стиліста і передбачає

вивчення, осмислення і реалізацію комплексу аспектів художньої і візуально-комунікаційної стратегії культурно-мистецького заходу. Вищенаведені фактори дозволяють говорити про необхідність комплексного дослідження художньої структури тематичного образу і встановлення загальних і конкретних закономірностей їх розробки в концепції культурно-мистецького заходу.

Постановка завдання. При розробці сучасного образу за українськими фольклорними мотивами фахівці фешн-сфери найчастіше звертаються до українського народного костюма, традиційних головних уборів, образів жінок з регіональними ознаками. У представленому дослідженні ставилися завдання створити сучасний образ на основі українського фольклору, де не буде усталених форм, відійти від стереотипів, традиційних автентичних установок, звернутися до сторінок історії, які не є часто представленими, показати український колорит, який має ознаки вишуканості, витонченості, сучасності, і у той же час шанобливого ставлення до історичної спадщини та культури. Відповідно до означених установок ставилося завдання – охарактеризувати етапи створення тематичного жіночого образу до культурно-мистецького заходу: 1) пошук ідеї, визначення концептуального змісту тематичного жіночого образу; 2) пошук засобів виразності, підготовка необхідних матеріалів; 3) стилізація, виконання образу.

Результати дослідження. Для того, щоб посилити враження від культурно-мистецького заходу чи події, збільшити їх вплив, ефективним рішенням є введення в контекст події тематичного образу або персонажу (жінки, чоловіка, або кілька людей), який уособлює концепцію цієї події, слугує її своєрідним «обличчям». Як зазначає Л. Дихнич, «...проєкт завжди має мету, викладену таким чином, щоб усі зацікавлені сторони однозначно

інтерпретували її і мали уявлення про результат проекту до його початку» [1, с.123]. Саме цьому сприяє тематичний образ, він привертає до себе увагу, добре запам'ятовується, відображає головний меседж і ідею, які хочуть донести до відвідувачів чи глядачів організатори; відвідувачі зазвичай мають бажання зробити фото з цим персонажем, і це фото довгий час буде нагадувати про подію, а, відповідно, і про компанію-організатора, цим самим перетворюючи мету проекту на довгострокову стратегію.

Образи-персонажі залучають також для реклами різних товарів. Зокрема, дослідження компанії Disney показали, що споживачі товарів і послуг, пов'язаних з компанією, сприймають всю продукцію як єдине ціле, незалежно від того, бачать вони персонажів на екрані, слухають записи або пов'язують образи цих героїв з тематичними парками чи продуктами [5, с.25]. Головною передумовою успішності і переконливості тематичного образу-персонажу є відповідність концепції заходу з точки зору його мети, тематики, стилю, змісту. Оскільки мова йде про заходи культурно-мистецького спрямування, важливе значення має художній підхід при його розробці. Отже, розглянемо послідовність створення тематичного образу для заходу з конкурсною і концертною програмою, присвяченого осіннім календарно-обрядовим звичаям в українському фольклорі.

Етап 1. Пошук ідеї, визначення концептуального змісту тематичного жіночого образу. Концептуальний зміст образу складається із втілених в ньому уявлень і ідей, художнє мислення поєднує узагальненість і конкретність в цілісну форму. Художній образ – складний і багатогранний результат роботи творчої уяви художника, його індивідуального бачення, вираження особистісного відчуття того чи іншого явища. Серед аспектів дослідження художньої системи образу

персонажу як одного із візуальних акцентів змістового наповнення заходу – вивчення першоджерела, а саме тих сторінок історії та міфології, де розкривається зміст осінніх обрядів.

Одним із провідних методів на етапі формування ідеї є художньо-асоціативний метод. «У загальному розумінні, асоціація – це образ, що виникає у свідомості людини при впливі зовнішнього подразника, яким може виступати звук, запах, мелодія, певний візуальний об'єкт. При цьому обов'язковим явищем стає формування нових зв'язків у свідомості» [2]. Тематичний образ заходу вирішено сформувати з асоціацій із жіночими образами давньої слов'янської міфології. Задля визначення концептуально-змістовної складової нашого тематичного образу, на етапі пошуку ідеї образу важливими є зовнішні асоціації, що виникають як відображення у свідомості щодо жіночих образів історичної фольклорної спадщини.

Звернемося до тих звичаїв і обрядів осіннього календарного циклу, де провідне місце займають жінки. Давні обряди українців спираються на слов'янську міфологію, культуру землеробів, тому підпорядковувалися річному циклу і визначалися відповідними порі року сільськогосподарськими роботами. Найважливішою подією, до якої готувалися протягом року, було збирання врожаю [15]. Воно завершувалося головним осіннім святом – обжинками, і супроводжувалося гулянням, танцями, іграми тощо: дякували богам, землі й небу.

У жниві брали участь всі: чоловіки косили, а дівчата і молодіці із серпами укладали колосся в снопи. Про те, як завершували жниву і проводили обряд «обжинки» – загальнослов'янське свято, – знаходимо у праці А. Кононенко: «Вірили, що божество поля живе в останньому снопі, тому останній сніп зрізала удала жниця, пишно прикрашала його квітами, перев'язувала. ... За слов'янською традицією

від урожаю потрібно було трохи залишити «на розплід» (в саду – вишень, на городі – цибулі, тикв; у полі – колосків). За повір'ями, якщо зібрати все дочиста, то на наступний рік буде неврожай» [7, с. 551].

Жнива завершувалася обжинками. Важлива роль у цих подіях відводилася саме молодій жінці: «В останній день жнив жінці збирали на полі колоски, плели спільний вінок і клали його на голову найкрасивішій дівчині. Дівчина вела всю жнивну процесію в село. Заходили до господарів, дякували за урожай, пригощалися. Усі жнивні обряди, пісні виконувалися на вдячність богам і небу за урожай, і щоби накликати добрий урожай наступного року» [7, с. 487]. Отже, образ найкрасивішої дівчини у вінку з гілок пшениці, що йшла попереду процесії, – визначає для нас концептуальний зміст тематичного образу.

Тематика календарних обрядів цікавила багатьох українських художників. Серед значної спадщини у якості візуального джерела ми виділили дві роботи, що яскраво відображують осінній цикл. Образи жінок під час збирання урожаю зображені на полотні видатної української художниці Т. Голімбаєвської «Свято урожаю» (Рис.1) [13]; яскравий колорит дозрілого колосся пшениці та польових квітів передано на картині сучасного українського художника В. Аксьонова «Обжинки» (Рис. 2) [16].

Етап 2. Пошук засобів виразності, підготовка необхідних матеріалів. Кожен елемент образу має бути підкореній головній ідеї, тому кожна структурна складова – грим, зачіска, головний убір, костюм, взуття, доповнення, – формувалися не прямим копіюванням, а на основі художньо-асоціативного методу, який дозволяє поєднувати асоціації зі жницею у вінку з гілок пшениці з давньої міфології із уявленнями сьогоденної молодіжної моди та жіночих канонів краси. Базовими даними моделі для такого образу є: обличчя з

відкритим поглядом, круглими очима, світлим тоном шкіри; зріст – вище середнього, худорлявої статури. Проектна ідея полягає у втіленні взаємодії юного, безпосереднього сприйняття світу молодою дівчиною з мудрістю, звичаями та культурним досвідом давніх українців. Ця ідея реалізується за принципом використанні контрастів – форми, кольору і фактури. Світлі, прозорі тони будуть контрастувати з насиченими, гладкі поверхні протиставлятимуться шершавим, лаконічні форми контрастуватимуть з об'ємними.

Етап 3. Стилізація, виконання образу. Охарактеризуємо процес створення кожної структурної складової образу. Важливим є віддалити проєктований образ дівчини від її повсякденного зовнішнього вигляду, і саме ці можливості надає мистецтво гриму. Для досягнення ефекту світлого, прозорого тону обличчя використовувався складна основа. В її складі: ще більш світліший тон крему, змішаний з базою для гриму, що містить у складі перламутрові частинки. Для однорідності це все змішано спонжем (б'юті-блендером). Спочатку була нанесена тональна основа середньої щільності, яка добре перекривала структуру шкіри і створила однорідну поверхню. База із перламутровими частинками після нанесення на обличчя надає спеціальний ефект при взаємодії із спалахом фотоапарату або освітлювальних приборів. У момент спалаху сяючі частинки добре відображують світло, і таким чином сяюча фактура, завдяки взаємодії зі світлом, надає шкірі «фарфорового ефекту». Результат цього ефекту спрацьовує лише на фото, при сприйнятті обличчя без спалаху і штучного світла у природньому даній грим такого ефекту не має (Рис. 3).

У корегуванні форми розрізу очей використаний ілюзорний прийом «оленяче око». Брови задають емоційний настрій на обличчі, утворюють нібито прописану лінію.



Рис. 1. «Свято урожаю», Т. Голембієвська. Київ, 1966. Полотно, олія



Рис. 2. «Обжинки», В. Аксьонов. Львів, 2006. Полотно, олія



а



б

Рис. 3. Тематичний образ до заходу, присвяченого осінній календарній обрядовості в українському фольклорі «Жниця», автор Шаркіна А., 2019 р. Фото: В. Неронов

Брови додатково не профарбовано, до їх природньої форми додано тонкі гілочки колосків; брови розчесано у такому ж напрямі, як викладено колоски, неначе вони виростили з самих брів. Гілочки колосків на бровах вказують на жінку з темпераментом, на іскринки, які є в кожній українській жінці. Дрібні гілочки прикріплені до брів за допомогою спеціального силіконового клею. Світла тональність шкіри використана як засіб для створення контрастів з

яскравими елементами на обличчі – темно-бардовим тоном губ. Цей колір, хоч і походить від червоного, має приглушений і насичений тон, додаючи драматизму образу обличчя, у такий спосіб реалізується контраст зрілості з молодістю і безпосередністю.

Головний убір змодельований з натуральних гілок пшеничного колосся. Підкреслимо, що у пошуках форми ми відійшли від форми традиційного вінка, а

відштовхувалися від форми обличчя, яке обрамляють гілки, у той же час не перевантажують його. Для того, щоб форма головного убору сприймалася легкою і витонченою – змодельовано відповідну лаконічну зачіску. Довге волосся зібрано і згладжено за допомогою гелю сильної фіксації. У такий спосіб зачіска не привертає до себе уваги, вона є лише основою, на якій тримається головний акцент образу – композиція з гілок колосків. Легкість підкреслюється лише тонкими прядками волосся, випущеними від пробору посередині.

Для зручності носіння була створена каркасна основа з м'якої проволочи, обшита оксамитовою стрічкою бардового кольору. Гілки колосся кріпилися за допомогою спеціального клею. Натуральні колоски профарбовано фарбою золотого кольору для надання насиченості.

Сукня має сучасну форму, принтований малюнок «ромб» сприймається як стилізований ромбовидний орнамент, широко представлений в українському народному мистецтві. Кольорова гама сукні асоціюється з насиченою палітрою польових квітів, і своєю насиченою тональністю контрастує з однорідним золотим тоном головного убору і зі світлим тоном обличчя. Принцип контрасту підтримується не лише у кольорах, а й у фактурах. Ті фактури, що використано в одязі, взутті, доповненнях – мають шершаву поверхню, що разом із насиченими кольорами зорозово збільшують вік, додають зрілості образу (Рис. 3, б). І це сприймається на контрасті з юними, дівочими рисами обличчя моделі, стрункою, худорлявою статуєю. Таким чином, давнє зустрічається з новим, сучасним, молода

дівчина здатна сприйняти і цінувати досвід і мудрість предків.

Висновки. Ефективним засобом посилення враження і впливу від культурно-мистецького заходу чи події є введення в контекст проекту тематичного образу або персонажу, який уособлює концепцію цієї події, слугує її своєрідним «обличчям». Матеріалом дослідження у визначенні концептуального змісту тематичного образу стали жіночі персонажі осінніх календарних обрядів у слов'янській міфології, а саме образи жниць, які по завершенні збору урожаю прикрашали голови вінками з гілок пшениці. У пошуках засобів образності ставилось за мету застосувати сучасні форми і прийоми.

Розробка тематичного образу передбачає виявлення його художньої структури в єдності всіх складових і підпорядкованості головній ідеї події. Розглянуто концептуальні, образні характеристики всіх структурних складових образу – макіяжу, зачіски, головного убору, костюма. Основними етапами створення тематичного образу є: пошук ідеї, визначення концептуального змісту тематичного жіночого образу; пошук засобів виразності, підготовка необхідних матеріалів; стилізація, виконання образу. Художньо-асоціативний метод дозволив поєднати жіночий образ із календарний обрядів слов'янської міфології із сучасним баченням моди і жіночих канонів краси. Проектна ідея полягала у втіленні взаємодії сприйняття світу молодою дівчиною з мудрістю, звичаями та історичним культурним досвідом. Цю ідею реалізовано за принципом використанні контрастів форм, кольорів і фактур.

Література

1. Дихнич Л. П. Формування організаційно-проектних засад реалізації концепції модельного бізнесу в Україні. Менеджер. 2017. Вип. 4 (77). С.111-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2017_4_15
2. Дородных А. А., Кузнецова К. В. Метод ассоциаций как прием мыслительной деятельности в методологии архитектурного проектирования. Культурология и искусствоведение: материалы III международной научной конференции (Санкт-Петербург, июль 2017). Санкт-Петербург : Свое издательство, 2017. С. 42-45. URL: <https://moluch.ru/conf/artcult/archive/247/12745> (дата обращения: 25.06.2020).
3. Ельшевская Г. В. Модель и образ. Концепция личности в русской и советской живописи. М.: Сов. художник, 1984. 216 с.
4. Єременко І. І. Особливості формування художнього образу в сучасному дизайні костюма. Вісник ХДАДМ. №5. 2009. С. 69-76.
5. Келлер К. Л. Сводная оценка бренда / Стратегический маркетинг. Harvard Business Review: 10 лучших статей. Пер. с англ. М.: Альпина паблишер, 2016. С. 22–27.
6. Колосніченко О. В., Норець М. В., Фролов І. В., Гайова І. Л. Застосування принципів гармонізації елементів українського національного костюма в процесі проектування сучасного одягу. Art and Design. 2018. №1. С. 75-82. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2018.1.7>.
7. Кононенко А. А. Энциклопедия славянской культуры, письменности и мифологии. Х.: Фолио, 2013. 798 с.
8. Корнеев В. Д. Моделирование и художественное оформление прически. Учеб. пособие для сред. спец. учеб. заведений. М.: Легпромбытиздат, 1989. 192 с.
9. Креденець Н. Д., Семко А. О., Шпирало-Запоточна Л. Р. Образне мислення в структурі вітчизняної дизайн освіти. Art and Design. 2019. №2. С. 87-96. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.8>.
10. Ніколаєва Т. В., Шафранська Т. В., Ніколаєва Т. І. Національні традиції як основа підготовки фахівців з дизайну одягу. Art and Design. 2019. №1. С.140-149. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.1.12>.
11. Пасічний А. М. Енциклопедичний ілюстрований тлумачний словник-довідник. Одеса, 2005. 508 с.
12. Печкурова Л. С., Григорьянц Т. А., Берсенева Е. В. Функциональные особенности грима в структуре художественного образа роли. Вестник КемГУКИ, 2019. Вып. 47. С.150-156. URL: <http://oaji.net/articles/2019/774-1559889019.pdf>
13. Почесні імена України. Голембієвська Тетяна Миколаївна. URL: <http://logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=piued4&id=1866>
14. Реснянский С. И., Ефимова Л. В. Эстетическое значение в дизайне формы головного убора женского костюма. Сервис в России и за рубежом. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/esteticheskoe-znachenie-v-dizayne-formy-golovnogo-ubora-zhenskogo-kostyuma>
15. Стішова Н. С. Українські календарні свята осіннього циклу : монографія. голов. ред. Г. Скрипник. НАН України, ІМФЕ. Київ, 2017. 240 с.
16. Aksonov V. Ukrainian artist from Lviv. «Обжинки». 2006. 60/60. URL: <https://www.pinterest.com/gurzuff/vadym-aksonov-ukrainian-artist-from-lviv/>

References

1. Dykhnych, L. P. (2017). Formuvannya orhanizatsiyno-proektnykh zasad realizatsiyi koncepciyi modelnoho biznesu v Ukrayini [Formation of organizational and design principles of realization of the model business concept in Ukraine] Naukovyj zurnal Menedzher [Manager]. Issue 4 (77). 111–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzhm_2017_4_15 [in Ukrainian].
2. Dorodnykh, A. A., Kuzneczova, K. V. (2017). Metod assotsiatsiy kak priyem myslitelnoy deyatel'nosti v metodologii arkhitekturnoho proektirovaniya [The method of associations as a mental activity means in the architectural design methodology] Kulturologiya i iskusstvovedenie: materialy III Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii [Cultural Studies and Art History: Materials of the III International scientific conference (St. Petersburg 2017) – St. Petersburg: Svoe izdatel'stvo ["Svoe" Publishing House]. 42-45. URL:

<https://moluch.ru/conf/artcult/archive/247/12745/>

(last accessed: 25.06.2020) [in Russian].

3. Elshevskaya, G. V. (1984). Model i obraz. Kontsepsiya lichnosti v russkoy i sovetskoy zhivopisi [Model and image. The concept of personality in Russian and Soviet painting] Moscow: Sov. Khudozhnik. 216 p. [in Russian].

4. Yeremenko, I. I. (2009). Osoblyvosti formuvannya khudozhnogo obrazu v suchasnomu dyzayni kostyuma. [Features of artistic image formation in modern costume design]. Bulletin of the Kharkiv State Academy of Design and Arts, 5. 69-76. [in Ukrainian].

5. Keller, K. L. (2016). Svodnaya otsenka brenda. [Brand Assessment. Strategic Marketing]. Harvard Business Review: 10 best articles. Translated from English]. Moscow: Alpina publisher [in Russian].

6. Kolosnichenko, O. V., Norets, M. V., Frolov, I. V., Hayova, I. L. (2018). Zastosuvannya pryntsyviv harmonizatsiyi elementiv ukrayinskoho natsionalnogo kostyuma v protsesi proektuvannya suchasnoho odyahu. [Application of the harmonization principles of the Ukrainian national costume elements in the modern clothes design process]. Art and Design. 1. 75-82. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2018.1.7>. [in Ukrainian].

7. Kononenko, A. A. (2013). Entsiklopediya slavyanskoy kultury, pismennosti i mifologii. [Encyclopedia of Slavic culture, writing and mythology], Kharkiv. [in Russian].

8. Korneev, V. D. (1989) Modelirovaniye i khudozhestvennoe oformlenie pricheski. Uchebnoe posobie dlya srednikh spetsialnikh uchebnykh zavedeniy [Hair styling and styling. Textbook for secondary specialized educational institutions]. Moscow [in Russian].

9. Krednets, N. D., Semko, A. O., Shpyralo-Zapotochna, L. R. (2019). Obrazne myslennya v strukturi vitchyznyanoi dyzayn osvity. [Visual thinking in the native design education structure] Art and Design, 2. 87-96 DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.2.8>. [in Ukrainian].

10. Nikolayeva, T. V., Shafranska, T. V., Nikolayeva, T. I. (2019). Natsionalni tradytsiyi yak osnova pidhotovky fakhivtsiv z dyzaynu odyahu. [National traditions as a basis for clothing design specialists training] Art and Design, 1. 140-149. DOI: <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2019.1.12> [in Ukrainian].

11. Pasichnyy, A. M. (2005). Entsiklopedychnyy ilyustrovanyy tlumachnyy slovnyk-dovidnyk. [Encyclopedic illustrated explanatory dictionary-reference book]. Odessa [in Russian].

12. Pechkurova, L. S., Grigoryants, T. A., Berseneva, E. V. (2019). Funktsionalnye osobennosti grima v strukture khudozhestvennogo obrazu roli [Functional features of makeup in the structure of the artistic image of the role]. Bulletin of the Kemerovo State Institute of Culture., 47. 150-156. URL: <http://oaji.net/articles/2019/774-1559889019.pdf> [in Russian].

13. Pochesti imena Ukrainy Holembiyevska, Tatiana. [Distinguished names of Ukraine]. Logos Ukraine Publishing House. URL: <http://logos-ukraine.com.ua/project/index.php?project=piued4&id=1866> [in Ukrainian].

14. Resnyanskiy, S.I., Efimova, L.V. Esteticheskoe znachenie v dizayne formy golovnogo ubora zhenskogo kostyuma [Aesthetic value in the design of the form of a headdress for a woman's costume] Servis v Rossii i za rubezhom [Service in Russia and Abroad]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/esteticheskoe-znachenie-v-dizayne-formy-golovnogo-ubora-zhenskogo-kostyuma> [in Russian].

15. Stishova, N. S. (2017). Ukrayinski kalendarni svyata osinnoho cyklu [Ukrainian calendar holidays of the autumn cycle] monograph. Head editor H. Skrypyk., National Academy of Sciences of Ukraine, M.T. Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology. Kyiv [in Ukrainian].

16. Aksonov, V. (2006). Ukrainian artist from Lviv. «Obzhinki». 60/60. URL: <https://www.pinterest.com/gurzuff/vadym-aksonov-ukrainian-artist-from-lviv/> [in Ukrainian].

ART STRUCTURE OF THE THEMATIC FEMALE IMAGE ACCORDING TO FOLKLORE MOTIVES: STAGES OF CREATION

SHARKINA A. G.

Kyiv National University of Culture and Arts

The aim of the article. The aims of the article are to provide the integrated study of the art structure features of the thematic image development for cultural events by means of makeup, costume, additions; to determine the specifics of the make-up artist vision influence on the image character; its correspondence to the general concept of the event.

Methodology. Historical method, analytical method and comparative analysis method have been used in the pre-project research. The art-associative method, which provided the combination of the female image from the Slavic mythology calendar rites with the modern vision of fashion and female canons of beauty, has been used in the research project process.

Results. The sequence of a thematic image creation process for the event with competition and concert program has been highlighted in the article. The image creation process can be implemented in three stages: the search for an idea and the thematic female image conceptual content definition; the expression means search and necessary materials preparation; the stylization and realization of the image. The importance of external associations, that arises, according to the concept of the event, as a reflection in minds of historical folklore heritage about the autumn calendar cycle customs and rites, on the stage of the image idea search have been determined. The project idea is to embody the interaction of a young, direct perception of the world by a young girl with the cultural experience of ancient Ukrainians and is implemented on the principle of using contrasts – shape, color and texture. The

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ СТРУКТУРА ТЕМАТИЧЕСКОГО ЖЕНСКОГО ОБРАЗА С ФОЛЬКЛОРНЫМИ МОТИВАМИ: ЭТАПЫ СОЗДАНИЯ

ШАРКИНА А. Г.

Киевский национальный университет культуры и искусств

Цель. Цель работы заключается в комплексном исследовании особенностей разработки художественной структуры тематического женского образа для культурного мероприятия средствами грима, костюма, в установлении специфики влияния авторского видения художника-гримера на характер образа, его вхождение в общую концепцию события, мероприятия культурно-художественного направления.

Методология. В проведении предпроектного научного исследования использованы исторический, аналитический методы и метод сравнительного анализа. В проектом процессе использован художественно-ассоциативный метод, что позволило совместить женский образ из календарных обрядов славянской мифологии с современным видением моды и женских канонов красоты.

Результаты. В работе раскрыта последовательность создания тематического образа для мероприятия с конкурсной и концертной программой, посвященного осенним календарно-обрядовым традициям в украинском фольклоре. Определено, что на этапе поиска идеи образа важны внешние ассоциации, возникающие в соответствии с концепцией мероприятия, как отражение в сознании исторического фольклорного наследия с обычаями и обрядами осеннего календарного цикла. Тематический образ сформирован по ассоциациям с женскими образами древней славянской мифологии. Проектная идея заключается в воплощении взаимодействия юного, непосредственного восприятия мира молодой девушкой с культурным опытом древних украинцев и реализуется по принципу использования

thematic image of the event has been formed with the help of associations with ancient Slavic mythology female images.

The scientific novelty is in the definition of the concept, design methods and means of thematic female image development based on the appeal to the ancient Ukrainian cultural heritage. The art-associative method has been identified as the most effective method for the folklore motives based image formation.

Practical significance. The art structure of the thematic female image for the cultural event has been revealed; the modern author vision in the expression means selection has been actualized. The sequences of thematic female image development for the cultural and art event, which embodies the concept of the event and perform the strengthening function of the impression and influence on visitors, have been represented. Three stages of project implementation from the conception stage to realization stage have been stated and implemented.

Key words: *art structure, thematic female image, make-up, costume, additions, folklore motives, Slavic mythology.*

контрастов – форми, цвета и фактуры. Научная новизна.

Научная новизна. Установлено, что для формирования образа с фольклорными мотивами эффективным методом является художественно-ассоциативный метод. Научная новизна заключается в определении концепции, проектных методов и средств, разработки тематического образа на основе обращения к древнему украинскому культурному наследию. Выявлено художественную структуру тематического образа, реализовано современное авторское видение в подборе средств выразительности.

Практическая значимость. Представлена последовательность разработки тематического женского образа для культурного мероприятия, олицетворяющего концепцию события и выполняющего функцию усиления впечатления и влияния на посетителей. Реализованы и изложены три этапа выполнения проекта от замысла до реализации.

Ключевые слова: *художественная структура, тематический женский образ, грим, костюм, дополнения, фольклорные мотивы, славянская мифология.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА

Шаркіна Аеліна Гюнерівна, аспірантка, Київський національний університет культури і мистецтв, ORCID 0000-0002-6319-483, **e-mail:** aelina.momchilova@gmail.com

Цитування за ДСТУ: Шаркіна А. Г. Художня структура тематичного жіночого образу з фольклорними мотивами: етапи створення. *Art and design*. 2020. №2. С. 147-157.

<https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.2.12>

Citation APA: Sharkina, A. G. (2020) Art structure of the thematic female image according to folklore motives: stages of creation. *Art and design*. 2. 147-157.